C/2025/3990

20.8.2025.

PADOMES IETEIKUMS

(2025. gada 8. jūlijs)

par Luksemburgas ekonomikas, sociālo, nodarbinātības, strukturālo un budžeta politiku

(C/2025/3990)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 ([1]), un jo īpaši tās 3. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

Vispārīgi apsvērumi

(1) Regulā (ES) 2024/1263, kas stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī, ir noteikts, ka ekonomikas pārvaldības sistēmas mērķi ir veicināt stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un noturību, izmantojot reformas un investīcijas, kā arī novēršot pārmērīgu valdības budžeta deficītu. Regulā noteikts, ka Padome un Komisija saistībā ar Eiropas pusgadu veic daudzpusēju uzraudzību saskaņā ar LESD noteiktajiem mērķiem un prasībām. Eiropas pusgads jo īpaši ietver konkrētām valstīm adresēto ieteikumu formulēšanu un īstenošanas uzraudzību. Regula arī veicina valstu atbildību par fiskālo politiku un uzsver tās orientāciju vidējā termiņā apvienojumā ar efektīvāku un saskaņotāku izpildi. Katrai dalībvalstij ir jāiesniedz Padomei un Komisijai valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns, kurā ietvertas tās fiskālās, reformu un investīciju saistības četru vai piecu gadu periodā atkarībā no valsts likumdošanas termiņa ilguma. Neto izdevumu ([2]) virzībai šajos plānos ir jāatbilst regulas prasībām, tostarp prasībām par to, ka līdz korekcijas perioda beigām jāpanāk vai jānotur vispārējās valdības parāda ticama samazināšanās trajektorija vai tam jāsaglabājas piesardzīgā līmenī, kas ir zemāks par 60 % no iekšzemes kopprodukta (IKP), un ka vispārējās valdības budžeta deficīts vidējā termiņā jāsamazina un/vai jāsaglabā zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības, kas ir 3 % no IKP. Ja dalībvalsts apņemas īstenot attiecīgu reformu un investīciju kopumu saskaņā ar regulā izklāstītajiem kritērijiem, korekcijas periodu var pagarināt ne vairāk kā par trīs gadiem.

([1]) OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Neto izdevumi, kā definēts Regulas (ES) 2024/1263 2. panta 2. punktā: "neto izdevumi" ir valdības izdevumi, atskaitot i) procentu izdevumus; ii) diskrecionāros ieņēmumu pasākumus; iii) izdevumus par Savienības programmām, kas pilnībā atbilst Savienības fondu ieņēmumiem; iv) valsts izdevumus par Savienības finansēto programmu līdzfinansēšanu; v) bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskos elementus un vi) vienreizējos un citus pagaidu pasākumus.

(2) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ([3]), ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms ("ANM"), stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. ANM nodrošina finansiālu atbalstu dalībvalstīm reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi sniedzot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Atbilstīgi Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada prioritātēm ANM veicina ekonomikas un sociālo atveseļošanu, vienlaikus virzot ilgtspējīgas reformas un investīcijas, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai un dalībvalstu tautsaimniecību noturības stiprināšanai. Tas arī palīdz stiprināt publiskās finanses un veicināt izaugsmi un darbvietu radīšanu vidējā termiņā un ilgtermiņā, uzlabot teritoriālo kohēziju Savienībā un atbalstīt Eiropas sociālo tiesību pīlāra turpmāku īstenošanu.

(3) 2023. gada 27. februārī pieņemtās Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/435 ([4]) ("*REPowerEU* regula") mērķis ir pakāpeniski izbeigt Savienības atkarību no Krievijas fosilo degvielu importa. Tas palīdz iegūt enerģētisko drošību un dažādot Savienības energoapgādi, vienlaikus palielinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu, enerģijas uzkrāšanas iespējas un energoefektivitāti. Luksemburga savā nacionālajā atveseļošanas un noturības plānā iekļāva jaunu *REPowerEU* nodaļu, lai tiktu finansētas galvenās reformas un investīcijas, kas palīdzēs sasniegt *REPowerEU* mērķus.

(4) Luksemburga savu atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu Komisijai iesniedza 2021. gada 30. aprīlī. Komisija, ievērojot minētās regulas 19. pantu, novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanību, ņemot vērā minētās regulas V pielikumā sniegtās novērtēšanas vadlīnijas. Padome 2021. gada 6. jūlijā pieņēma Īstenošanas lēmumu par Luksemburgas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu ([5]) un 2024. gada 13. septembrī to grozīja saskaņā ar 18. panta 2. punktu, lai atjauninātu neatmaksājamā finanšu atbalsta maksimālo finanšu iemaksu, kā arī lai iekļautu *REPowerEU* nodaļu ([6]). Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu, kurā konstatēts, ka Luksemburga ir apmierinoši sasniegusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes Īstenošanas lēmumā. Apmierinoša sasniegšana nozīmē to, ka nav bijis regresa attiecībā uz tās pašas reformas vai investīcijas iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.

(5) Padome 2025. gada 21. janvārī pēc Komisijas ieteikuma pieņēma ieteikumu, ar ko apstiprina Luksemburgas valsts vidēja termiņa fiskālo un strukturālo plānu ([7]). Plāns tika iesniegts saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 11. pantu un 36. panta 1. punkta a) apakšpunktu, aptver laikposmu no 2025. līdz 2029. gadam un atspoguļo fiskālo ierobežojumu, proti, maksimālo neto izdevumu pieauguma tempu četru gadu laikā.

(6) 2024. gada 26. novembrī Komisija pieņēma atzinumu par Luksemburgas 2025. gada budžeta plāna projektu. Tajā pašā dienā Komisija, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma 2025. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Luksemburga nebija minēta starp tām dalībvalstīm, par kurām būs jāizstrādā padziļināts pārskats. Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku, kā arī priekšlikumu attiecībā uz 2025. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ([8]) Padome pieņēma 2025. gada 13. maijā un vienoto nodarbinātības ziņojumu – 2025. gada 10. martā.

(7) Komisija 2025. gada 29. janvārī publicēja Konkurētspējas kompasu – stratēģisku satvaru, kura mērķis ir nākamajos piecos gados palielināt ES globālo konkurētspēju. Tajā ir noteikti trīs pārmaiņu imperatīvi ilgtspējīgai ekonomikas izaugsmei: i) inovācija; ii) dekarbonizācija un konkurētspēja un iii) drošība. Lai novērstu inovācijas plaisu, ES vēlas

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/435 (2023. gada 27. februāris), ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK (OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Padomes Īstenošanas lēmums (2021. gada 6. jūlijs) par Luksemburgas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 10155/2021).

([6]) Padomes Īstenošanas lēmums, ar ko groza Īstenošanas lēmumu (2021. gada 13. jūlijs) par Luksemburgas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 12569/24 + ADD1).

([7]) Padomes Ieteikums (2025. gada 21. janvāris), ar ko apstiprina Luksemburgas vidēja termiņa fiskālo un strukturālo plānu (OV C, C/2025/650, 10.2.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/650/oj).

([8]) Padomes Ieteikums (2025. gada 13. maijs) par eurozonas ekonomikas politiku (OV C, C/2025/2782, 22.5.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

veicināt rūpniecisko inovāciju, atbalstīt jaunuzņēmumu izaugsmi, izmantojot tādas iniciatīvas kā ES jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu stratēģija, un veicināt progresīvu tehnoloģiju, piemēram, mākslīgā intelekta un kvantu datošanas, ieviešanu. Tiecoties uz zaļāku ekonomiku, Komisija ir izstrādājusi visaptverošu Lētākas enerģijas rīcības plānu un tīras rūpniecības kursu, nodrošinot, ka pāreja uz tīru enerģiju joprojām ir rentabla, konkurētspējai labvēlīga, jo īpaši energoietilpīgās nozarēs, un ir izaugsmes virzītājspēks. Lai samazinātu pārmērīgu atkarību un palielinātu drošību, Savienība ir apņēmusies stiprināt globālās tirdzniecības partnerības, dažādot piegādes ķēdes un nodrošināt piekļuvi kritiski svarīgām izejvielām un tīras enerģijas avotiem. Šo prioritāšu pamatā ir horizontālie veicinošie faktori, proti, regulējuma vienkāršošana, vienotā tirgus padziļināšana, konkurētspējas finansēšana un uzkrājumu un investīciju savienība, prasmju un kvalitatīvu darbvietu veicināšana un labāka ES politikas koordinācija. Konkurētspējas kompass ir saskaņots ar Eiropas pusgadu, nodrošinot, ka dalībvalstu ekonomikas politika atbilst Komisijas stratēģiskajiem mērķiem, izveidojot vienotu pieeju ekonomikas pārvaldībai, kas visā Savienībā veicina ilgtspējīgu izaugsmi, inovāciju un noturību.

(8) 2025. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada norises turpinās līdztekus ANM īstenošanai. Lai rezultatīvi sasniegtu Eiropas pusgada politikas prioritātes, joprojām ir svarīgi pilnībā īstenot atveseļošanas un noturības plānus, jo šie plāni palīdz efektīvi pievērsties visām problēmām, kas konstatētas iepriekšējos gados konkrētām valstīm adresētajos attiecīgajos ieteikumos, vai arī būtiskai to daļai. Šiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem ir vienlīdz liela nozīme, lai novērtētu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 21. pantu grozītos atveseļošanas un noturības plānus.

(9) 2025. gada konkrētām valstīm adresētie ieteikumi aptver galvenās ekonomikas politikas problēmas, kas pietiekami risinātas ar atveseļošanas un noturības plānos iekļautajiem pasākumiem, ņemot vērā attiecīgās problēmas, kas konstatētas 2019.–2024. gada konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos.

(10) 2025. gada 4. jūnijā Komisija publicēja 2025. gada ziņojumu par Luksemburgu. Tajā tika izvērtēts, kā Luksemburga ir īstenojusi attiecīgos konkrētai valstij adresētos ieteikumus un kā Luksemburga īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Pamatojoties uz šo analīzi, ziņojumā par valsti tika identificētas visneatliekamākās problēmas, ar kurām saskaras Luksemburga. Tajā bija arī novērtēts Luksemburgas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un Savienības 2030. gada pamatmērķrādītāju sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības, kā arī sociālās atstumtības mazināšanas jomā, kā arī progress Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

Gada progresa ziņojuma novērtējums

(11) Padome 2025. gada 21. janvārī ieteica Luksemburgai šādus maksimālos neto izdevumu pieauguma tempus: 5,8 % 2025. gadā, 4,7 % 2026. gadā, 3,8 % 2027. gadā, 5,4 % 2028. gadā un 4,7 % 2029. gadā, kas atbilst maksimālajam kumulatīvajam pieauguma tempam, kurš aprēķināts, atsaucoties uz 2023. gadu, proti, 14,2 % 2025. gadā, 19,6 % 2026. gadā, 24,1 % 2027. gadā, 30,8 % 2028. gadā un 36,9 % 2029. gadā. Luksemburga 2025. gada 25. aprīlī iesniedza savu gada progresa ziņojumu ([9]) par neto izdevumu ieteicamo maksimālo pieauguma tempu ievērošanu un par tādu reformu un investīciju īstenošanu, ar kurām reaģē uz galvenajām problēmām, kas konstatētas Eiropas pusgada konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos. Gada progresa ziņojums atspoguļo arī Luksemburgas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 27. pantu.

(12) Krievijas agresijas karš pret Ukrainu un tā sekas ir eksistenciāls izaicinājums Eiropas Savienībai. Komisija ieteica koordinēti aktivizēt Stabilitātes un izaugsmes pakta valsts izņēmuma klauzulu (VIK), lai atbalstītu ES centienus panākt strauju un būtisku aizsardzības izdevumu palielinājumu, un Eiropadome šo priekšlikumu atzinīgi novērtēja 2025. gada 6. marta sanāksmē.

(13) Saskaņā ar *Eurostat* validētajiem datiem ([10]) Luksemburgas vispārējās valdības bilance palielinājās no deficīta 0,8 % no IKP apmērā 2023. gadā līdz 1,0 % pārpalikumam 2024. gadā, savukārt vispārējās valdības parāds no 25,0 % no IKP 2023. gada beigās palielinājās līdz 26,3 % 2024. gada beigās. Saskaņā ar Komisijas aprēķiniem šīs norises nozīmē, ka neto izdevumu pieauguma temps 2024. gadā ir bijis 6,2 % apmērā. Gada progresa ziņojumā Luksemburga lēš, ka neto izdevumu pieaugums 2024. gadā ir bijis 6,7 %. Komisijas aplēses liecina, ka neto izdevumu pieaugums bija

([9]) 2025. gada progresa ziņojumi ir pieejami https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_lv.

([10]) *Eurostat* euro rādītāji, 22.4.2025.

mazāks nekā norādīts gada progresa ziņojumā. Starpība starp Komisijas aprēķiniem par neto izdevumu pieaugumu un valsts iestāžu aplēsēm ir saistīta ar valsts prognozēs ietvertiem pieņēmumiem par mazākiem izdevumiem, ko finansē ar pārvedumiem no ES. Pamatojoties uz Komisijas aplēsēm, fiskālā nostāja ([11]), kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2024. gadā kopumā bija neitrāla.

(14) Saskaņā ar gada progresa ziņojumu Luksemburgas budžeta prognožu pamatā esošajā makroekonomikas scenārijā paredzams, ka reālais IKP 2025. gadā pieaugs par 2,5 %, savukārt SPCI inflācija 2025. gadā tiek prognozēta 2,0 % apmērā. Komisijas 2025. gada pavasara prognozē paredzēts, ka reālais IKP 2025. gadā palielināsies par 1,7 % un 2026. gadā par 2,0 %, savukārt SPCI inflācija 2025. gadā plānota 2,1 % apmērā un 2026. gadā – 1,8 % apmērā.

(15) Gada progresa ziņojumā norādīts, ka paredzamais vispārējās valdības budžeta pārpalikums 2025. gadā samazināsies līdz deficītam 0,6 % apmērā no IKP, savukārt vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP līdz 2025. gada beigām pieaugs līdz 26,4 %. Šīs norises atbilst neto izdevumu pieaugumam 7,1 % apmērā 2025. gadā. Komisijas 2025. gada pavasara prognozē paredzēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2025. gadā būs 0,4 % no IKP. Atgriešanās pie deficīta 2025. gadā galvenokārt atspoguļo mazākus neparedzētus ieņēmumus no uzņēmumu ienākuma nodokļa un ekspansīvās fiskālās nostājas ietekmi. Saskaņā ar Komisijas aprēķiniem šīs norises atbilst neto izdevumu pieaugumam 6,8 % apmērā 2025. gadā. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja, kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2025. gadā būs ekspansīva – proti, palielināsies par 1,2 % no IKP. Paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2025. gada beigās samazināsies līdz 25,7 %. Parāda attiecības pret IKP samazinājums 2025. gadā galvenokārt ir saistīts ar "sniega bumbas" efektu, jo IKP pieaugums ir bijis lielāks nekā procentu maksājumi.

(16) Komisijas 2025. gada pavasara prognozē paredzēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma neatmaksājamā atbalsta ("dotācijām") 2025. gadā tiks finansēti vispārējās valdības izdevumi, kuru apmērs atbilst 0,1 % no IKP (salīdzinājumā ar 0,1 % no IKP 2024. gadā). No Atveseļošanas un noturības mehānisma finansētais neatmaksājamais atbalsts dod iespēju veikt kvalitatīvas investīcijas un produktivitāti palielinošas reformas, tiešā veidā neietekmējot Luksemburgas vispārējās valdības budžeta bilanci un parādu.

(17) Vispārējās valdības aizsardzības izdevumi Luksemburgā 2021.–2023. gadā saglabājās stabili 0,5 % apmērā no IKP ([12]). Saskaņā ar Komisijas 2025. gada pavasara prognozi aizsardzības izdevumi 2024. gadā ir 0,6 % no IKP un 2025. gadā – 0,7 %. Tas atbilst pieaugumam par 0,3 procentpunktiem no IKP salīdzinājumā ar 2021. gadu.

(18) Saskaņā ar Komisijas 2025. gada pavasara prognozi neto izdevumi Luksemburgā 2025. gadā palielināsies par 6,8 % un 2024. un 2025. gadā – kumulatīvi par 13,5 %. Pamatojoties uz Komisijas 2025. gada pavasara prognozi, Luksemburgas neto izdevumu pieaugums 2025. gadā būs lielāks par ieteikto maksimālo pieauguma tempu, kas atbilst 0,5 % novirzei no IKP ([13]) gada griezumā. Prognozētā novirze pārsniedz ikgadējās novirzes robežvērtību 0,3 % apmērā no IKP. Aplūkojot 2024. un 2025. gadu kopā, tiek prognozēts, ka neto izdevumu kumulatīvais pieauguma temps būs mazāks par ieteikto maksimālo pieauguma tempu. Kopumā tas nozīmē, ka pastāv risks novirzīties no ieteiktā maksimālā neto izdevumu pieauguma, kad nākamā gada pavasarī būs pieejams budžeta izpildes rezultāts par 2025. gadu.

(19) Turklāt Padome ieteica Luksemburgai izbeigt ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumus pirms 2024./2025. gada apkures sezonas. Saskaņā ar Komisijas 2025. gada pavasara prognozi, lai gan enerģētikas ārkārtas atbalsta pasākumu prognozētās neto budžeta izmaksas ([14]) 2024. gadā ir 0,4 % no IKP, tiek prognozēts, ka 2025. gadā tās samazināsies līdz 0,1 %. Ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumi pirms 2024./2025. gada apkures sezonas tika izbeigti tikai daļēji. Tas ne pilnībā atbilst Padomes ieteiktajam.

([11]) Fiskālā nostāja tiek definēta kā vispārējās valdības pamata budžeta stāvokļa izmaiņas pret iepriekšējo gadu. Ar tās palīdzību novērtē ekonomikas stimulu, ko rada fiskālā politika – gan tā, kas attiecas uz valsts finansējumu, gan tā, kas attiecas uz finansējumu no ES budžeta. Fiskālā nostāja tiek mērīta kā starpība starp i) vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un ii) primāro izdevumu izmaiņām, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ietverot izdevumus, ko finansē ar neatmaksājamu atbalstu (dotācijām) no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citiem Savienības fondiem.

([12]) *Eurostat*, valdības izdevumi pēc valdības funkciju klasifikācijas (*COFOG*). *COFOG* un NATO definīciju metodoloģisko atšķirību dēļ izdevumi, kuru pamatā ir *COFOG* definīcija, var atšķirties no izdevumiem, kuru pamatā ir NATO definīcija.

([13]) No 2026. gada šie skaitļi parādīsies kontroles kontā, kas izveidots saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 22. pantu.

([14]) Tās atspoguļo minēto pasākumu gada budžeta izmaksu līmeni, ieskaitot ieņēmumus un izdevumus un attiecīgā gadījumā atskaitot ieņēmumus no nodokļiem par enerģijas piegādātāju neparedzēto papildu peļņu.

(20) Gada progresa ziņojumā nav iekļautas budžeta prognozes par periodu pēc 2025. gada. Pamatojoties uz prognozes termiņa datumā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisijas 2025. gada pavasara prognozē paredzēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2026. gadā būs 0,5 % no IKP. Šīs norises atbilst neto izdevumu pieaugumam 5,3 % apmērā 2026. gadā. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja, kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2026. gadā būs ekspansīva – proti, palielināsies par 0,4 % no IKP. Saskaņā ar Komisijas prognozēm paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP līdz 2026. gada beigām palielināsies līdz 26,2 %. Parāda attiecības pret IKP pieaugums 2026. gadā galvenokārt atspoguļo parādu palielinošu krājumu plūsmas korekciju.

Galvenās politikas problēmas

(21) Luksemburgas pensiju sistēma saskaras ar pieaugošu vidēja termiņa un ilgtermiņa ilgtspējas risku, jo tiek prognozēts, ka turpmākajos gados izdevumi pārsniegs iemaksas. Saskaņā ar 2024. gada ziņojumu par novecošanu ([15]) paredzams, ka ar pensijām saistītie izdevumi pastāvīgi pieaugs, līdz 2070. gadam sasniedzot 17,5 % no IKP, kas ir par 8,1 procentpunktu vairāk nekā 2024. gadā. Tas ir saistīts ar to, ka sabiedrības novecošanas rezultātā palielinās pensionāru skaits uz vienu darba ņēmēju, ko papildina neto migrācijas samazināšanās, kā rezultātā pieaug vecumatkarības koeficients. Lai gan sistēmā pašlaik ir ES lielākā pensiju rezerve, tiek prognozēts, ka bez politikas korekcijām šī rezerve līdz 2040. gadu sākumam samazināsies zem robežvērtības, kas paredzēta valsts tiesību aktos ([16]). Prognozes liecina, ka, tiklīdz šī robežvērtība būs sasniegta, rezerve tiks izsmelta piecu vai sešu gadu laikā. Turklāt Luksemburgā ir zemākais gados vecāku darba ņēmēju nodarbinātības līmenis ES (51 % 55–64 gadu vecumā), neraugoties uz to, ka tiesību aktos noteiktais pensionēšanās vecums ir 65 gadi. Priekšlaicīga pensionēšanās ir atļauta no 57 gadu vecuma, un dāsnās izmaksas sniedz spēcīgus finansiālus stimulus priekšlaicīgi pārtraukt strādāt un neiesaistīties pieaugušo izglītībā. Valdība 2024. gadā sāka sabiedrisko apspriešanu par pensiju sistēmas perspektīvām. Pirmajā posmā tā apkopoja informāciju no plaša ieinteresēto personu loka un plašas sabiedrības, atspoguļojot galvenās bažas – sistēmas pielāgojamība, ilgtspēja un taisnīgums. Notiek apspriešanas otrais posms. Aktīvi darba tirgus politikas pasākumi, kuru mērķis ir veicināt ilgāku darba mūžu un augstākus gados vecāku darba ņēmēju ekonomiskās aktivitātes rādītājus, palīdzētu risināt šo jautājumu un sekmētu ekonomikas izaugsmi.

(22) Luksemburga saskaras ar nopietnu mājokļu problēmu, jo cenu pieņemamība pēdējo desmit gadu laikā ir ievērojami samazinājusies nekustamā īpašuma cenu paaugstināšanās dēļ. Mājokļu cenas, kas bija pastāvīgi pieaugušas par vairāk nekā 5 % gadā, laikposmā no 2018. līdz 2022. gadam palielinājās par gandrīz 60 %, padarot Luksemburgu par vienu no dārgākajiem ES mājokļu tirgiem ([17]). Pastāvīgo piedāvājuma un pieprasījuma nelīdzsvarotību, ko sekmēja nodokļu struktūras, kuras veicina zemes un īpašumu uzkrāšanu, vēl vairāk saasināja institucionālie ieguldītāji, kuri iesaistījās mājokļu priekšpārdošanas sektorā ([18]). Tādas reformas kā visaptveroša zemes izmantošanas politika, kas atbilst Nozaru mājokļu plāna īstenošanas ziņojumā izklāstītajiem ieteikumiem, un nodokļu pasākumi, kas paredzēti, lai palielinātu būvniecībai izmantojamās zemes piedāvājumu, varētu palīdzēt palielināt mājokļu piedāvājumu, t. sk., nodrošinot cenas ziņā pieejamus mājokļus. Prioritātes ietver arī Mājokļu pakta īstenošanu un mājokļu nodokļa reformas pieņemšanu, kā arī makroprudenciālā regulējuma stiprināšanu un pakāpenisku atteikšanos no fiskālajiem aizņēmumu stimuliem, kas sekmē augstas mājokļu cenas ([19]).

(23) Luksemburga saskaras ar ievērojamām transporta problēmām saistībā ar intensīvo pārrobežu svārstsatiksmes plūsmu un lielo atkarību no automašīnām, t. sk. uzņēmumu nodrošinātām automašīnām, ko vēl vairāk saasina mājokļu izmaksas, kas liek darba ņēmējiem dzīvot tālāk no savas darba vietas ([20]). Šīs situācijas rezultātā veidojas satiksmes sastrēgumi, kas ietekmē ražīgumu un vides ilgtspēju. Turklāt, neraugoties uz nesen īstenotiem ievērojamiem autotransporta radīto siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumiem, izmantojot tādas rīcībpolitikas kā Valsts mobilitātes plāns 2035. gadam ([21]) un bezmaksas sabiedriskais transports, nozare joprojām ir primārais siltumnīcefekta gāzu emisiju avots, kas 2023. gadā radīja 60 % no kopējām emisijām Luksemburgas kopīgo centienu sektoros ([22]). Lai gan Luksemburga ir panākusi progresu elektrotransportlīdzekļu veicināšanā un sabiedriskā transporta uzlabošanā, būtu vajadzīga koordinēta pārrobežu stratēģija, lai apmierinātu robežšķērsojošo darba ņēmēju vajadzības. Tas ietver savienojamības uzlabošanu, dzelzceļa transporta infrastruktūras integrēšanu ar

([15]) Eiropas Komisija, 2024, *2024. gada ziņojums par novecošanu. Ekonomikas un budžeta prognozes ES dalībvalstīm (2022–2070)*.
([16]) *Cahier statistique*, Nr. 18 – *IGSS*, 2024.
([17]) *Eurostat*, prc_hpi_q, un "Estimations du taux de rendement d'un investissement locatif au Luxembourg", *Rapport d'analyse 13, Observatoire de l'habitat* (2025).
([18]) "Coût du logement: Une comparaison du Luxembourg avec la France, la Belgique et l'Allemagne", *Note 40, Observatoire de l'habitat* (2024).
([19]) Eiropas Komisija, 2023, *2023. gada padziļinātais pārskats – Luksemburga*.
([20]) *Statec*, 2025, *P2021 N°18 – La dépendance automobile persiste pour les déplacements domicile-travail*.
([21]) *Plan national de mobilité, Ministère de la Mobilité et des Travaux publics*.
([22]) 2023. gada kopīgo centienu emisiju apjoms ir balstīts uz aptuveniem inventarizācijas pārskata datiem. Galīgie dati tiks apstiprināti 2027. gadā, kad būs pabeigta visaptveroša pārskatīšana.

kaimiņvalstīm, biļešu sistēmu integrēšanu un "pēdējā kilometra" savienojumu uzlabošanu. Turpmāka transporta dekarbonizācija un investīcijas sabiedriskā transporta infrastruktūrā palīdzētu samazināt emisijas atbilstoši valsts 2030. gada emisiju samazināšanas mērķrādītājam.

(24) Luksemburgas finanšu centrā atrodas vairākas starptautisku uzņēmumu grupas, un starp šiem starptautisko grupu uzņēmumiem tiek veikta ievērojama daļa starptautisko finanšu plūsmu darījumu. Tās var izmantot Luksemburgas nodokļu sistēmas nepilnības, kas samazina ar nodokli apliekamos ienākumus. Lai gan Padomes Direktīvas (ES) 2022/2523 ([23]) ("2. pīlāra direktīva") stāšanās spēkā 2024. gada 1. janvārī ir vērsta uz to, lai risinātu problēmu saistībā ar zemu nodokļu piemērošanu lieliem starptautiskiem uzņēmumiem, tās darbības joma attiecas tikai uz uzņēmumiem, kuru gada ieņēmumi ir vismaz 750 miljoni EUR, atstājot daudzus uzņēmumus ārpus tās darbības jomas. Turklāt nosacītais pasākums, kas ietver procentu un honorāru maksājumu neatskaitāmību un kas sākotnēji tika ieviests 2021. gadā, ir šauri vērsts tikai uz tiem, kas iekļauti saskaņotajā ES sarakstā ar valstīm un teritorijām, kas nesadarbojas, un faktiski nerisina problēmu attiecībā uz zemu nodokļu vai nulles nodokļu valstīm un teritorijām.

(25) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktu un minētās regulas V pielikuma 2.2. kritēriju atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot līdz 2026. gadam. Paredzams, ka tās palīdzēs efektīvi risināt problēmas, kas konstatētas attiecīgajos konkrētai valstij adresētajos ieteikumos, – visas vai ievērojamu to daļu. Šajā īsajā termiņā pabeigt atveseļošanas un noturības plāna, arī *REPowerEU* nodaļas, efektīvu īstenošanu ir būtiski, lai zaļā un digitālā pārkārtošanās veicinātu Luksemburgas ilgtermiņa konkurētspēju, vienlaikus nodrošinot sociālo taisnīgumu. Komisijas paziņojumā "*NextGenerationEU* – tuvojas 2026. gads", kas pieņemts 2025. gada 4. jūnijā, ir precizēts piemērojamais grafiks mehānisma beigu posmam, sniegti norādījumi dalībvalstīm par to, kā līdz 2026. gada 31. augustam maksimāli palielināt īstenošanu, tostarp par to, kā vēl vairāk racionalizēt savus ANP, izklāstītas galvenās iespējas, kas jāapsver to pārskatīšanā, un uzsvērts, cik svarīgi ir rūpīgi kopīgi plānot pēdējo maksājumu pieprasījumu iesniegšanu 2026. gadā. Joprojām ir būtiski sistemātiski iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības, sociālos partnerus, pilsonisko sabiedrību un citas attiecīgās ieinteresētās personas, lai nodrošinātu plašu līdzdalību atveseļošanas un noturības plāna sekmīgā īstenošanā.

(26) Luksemburgā ir paātrinājusies kohēzijas politikas programmu īstenošana, kas ietver atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), Taisnīgas pārkārtošanās fonda (TPF) un Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+). Ir svarīgi turpināt centienus nodrošināt šo programmu ātru īstenošanu, vienlaikus maksimāli palielinot to ietekmi uz vietas. Luksemburga jau veic pasākumus saskaņā ar tās kohēzijas politikas programmām, lai veicinātu konkurētspēju un izaugsmi, vienlaikus veicinot sociālo kohēziju. Vienlaikus Luksemburga joprojām saskaras ar problēmām, t. sk. saistībā ar mājokļu piedāvājumu un pieejamību cenas ziņā, prasmju neatbilstību zaļās un digitālās pārkārtošanās kontekstā, gados vecāku darba ņēmēju un neaizsargātu grupu integrāciju darba tirgū, kā arī dekarbonizāciju. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/1060 18. pantu Luksemburgai kohēzijas politikas fondu vidusposma pārskatīšanas ietvaros ir jāpārskata visas programmas, cita starpā ņemot vērā 2024. gada valstij adresētajos ieteikumos norādītos problēmjautājumus. Ar Komisijas priekšlikumiem, kas pieņemti 2025. gada 1. aprīlī ([24]), visu programmu termiņš vidusposma pārskatīšanas rezultātu novērtējuma iesniegšanai tiek pagarināts pēc 2025. gada 31. marta. Tie arī nodrošina elastību, kas palīdzēs paātrināt programmu īstenošanu, un rada dalībvalstīm stimulus piešķirt kohēzijas politikas resursus piecām Savienības stratēģiskajām prioritārajām jomām, proti, konkurētspējai stratēģisko tehnoloģiju, aizsardzības, mājokļu, ūdensapgādes noturības un enerģētikas pārkārtošanas jomā, un investīcijām prasmēs prioritārajās nozarēs, vienlaikus ESF+ programmās joprojām uzmanību pievēršot visneaizsargātākajām personām.

(27) Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platforma (*STEP*) sniedz iespēju ieguldīt kādā no svarīgākajām ES stratēģiskajām prioritātēm, tādējādi stiprinot ES konkurētspēju. *STEP* tiek īstenota, izmantojot 11 esošos ES fondus. Arī dalībvalstis var veikt ieguldījumu programmā *InvestEU*, atbalstot investīcijas prioritārajās jomās. Luksemburga varētu optimāli izmantot šīs iniciatīvas, lai atbalstītu kritiski svarīgu tehnoloģiju, to vidū tīru un resursefektīvu tehnoloģiju, izstrādi vai ražošanu.

(28) Papildus ekonomiskajiem un sociālajiem problēmjautājumiem, kuru risināšana paredzēta atveseļošanas un noturības plānā un citos ES fondos, Luksemburgai būtu efektīvi jārisina atlikušās problēmas, kas saistītas ar vāju reģionālo

([23]) Padomes Direktīva (ES) 2022/2523 (2022. gada 15. decembris) par globāla minimāla nodokļu līmeņa nodrošināšanu starptautisku uzņēmumu grupām un lielām vietējām grupām Savienībā (OV L 328, 22.12.2022., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2523/oj).

([24]) Priekšlikums – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula, ar ko attiecībā uz īpašiem pasākumiem stratēģisku problēmu risināšanai vidusposma pārskatīšanas kontekstā groza Regulas (ES) 2021/1058 un (ES) 2021/1056 (EUR-Lex – 52025PC0123 –LV – EUR-Lex).

koordināciju un neefektīvu pārrobežu transporta tīklu izvēršanu; nepietiekami izmantotu potenciālu jaunu tehnoloģiju ieviešanai un MVU digitalizācijai; vēl neatrisinātiem būtiskiem regulatīvajiem šķēršļiem; lielo ekonomikas atkarību no ārvalstu ieguldījumiem, kas samazinās kopš 2017. gada (procentos no IKP); pašreizējo energoresursu struktūru, kurā joprojām dominē fosilais kurināmais un gāze, transportam un ēkām; sliktāku sniegumu un lielākām atšķirībām, kas rada nevienlīdzīgas iespējas skolās; pastāvīgu prasmju neatbilstību un augsti kvalificētu darbinieku trūkumu galvenajās nozarēs, kas saistītas ar zaļo un digitālo pārkārtošanos.

(29) Neraugoties uz Luksemburgas spēcīgo zinātnisko bāzi un starptautiskā mērogā labi savienoto pētniecības sistēmu, uzņēmējdarbības inovācijas un inovatīvu jaunuzņēmumu un mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) darbības mēroga paplašināšanās iespējas joprojām ir ierobežotas, kavējot ekonomikas diversifikāciju un konkurētspēju. Luksemburgas potenciāls saistībā ar jaunu tehnoloģiju ieviešanu un digitalizāciju joprojām netiek pietiekami izmantots, un Luksemburgas rādītāji MVU digitālās pamatintensitātes ziņā ir zemāki par ES vidējo rādītāju ([25]). Turklāt pēdējās divās desmitgadēs valsts uzņēmējdarbības pētniecības un izstrādes intensitātei ir bijusi lejupejoša tendence, 2023. gadā samazinoties līdz 0,47 % no IKP, kas ir krietni zem ES vidējā rādītāja (1,49 %) ([26]). Turklāt pētniecības rezultātu kvalitāte netiek pilnībā izmantota, un zinātnes un uzņēmējdarbības saites joprojām ir vājas. Lai gan tas daļēji skaidrojams ar Luksemburgas ekonomiku, kuras pamatā ir pakalpojumi, uzņēmumu izdevumi pētniecībai un izstrādei daudzās dažādās nozarēs ir ievērojami zemāki nekā valstīs ar vislabākajiem rādītājiem, kas liecina par to, ka zemie uzņēmumu izdevumi pētniecībai un izstrādei neatspoguļo tikai finanšu nozares lielo izmēru ([27]).

(30) Lai risinātu konkurētspējas palielināšanas problēmu Luksemburgā, ir svarīgi apsvērt iekļaujošas un inovatīvas diversifikācijas veicināšanu finanšu nozarē ([28]) ([29]), kas varētu palīdzēt novērst nozares strukturālās nepilnības, sniegt atbalstu inovatīvām un augstas intensitātes darbībām pētniecības un izstrādes jomā un radīt stabilāku un konkurētspējīgāku ekonomiku, kas ir saskaņota ar ES politiku. Inovatīvu un strauji augošu nozaru, piemēram, ilgtspējīga finansējuma, finanšu tehnoloģiju, digitālo un jauno tehnoloģiju, stratēģiska veicināšana un integrācija varētu radīt stabilāku un konkurētspējīgāku ekonomiku. Ciešā saikne starp reālā IKP pieaugumu un Luksemburgas starptautisko investīciju pozīcijas pieaugumu attiecībā pret tās IKP (IIP/IKP) ([30]) liecina, ka valsts ekonomikas rādītāji ir cieši saistīti ar tās spēju piesaistīt un noturēt ārvalstu ieguldījumus. Inovatīvu un strauji augošu nozaru veicināšana varētu palīdzēt apturēt IIP/IKP attiecības samazināšanos un atbalstīt ekonomikas izaugsmi. Lai to panāktu, Luksemburga varētu izmantot sava finanšu centra potenciālu, lai finansētu produktīvas un inovatīvas darbības, piemēram, tādas, kas atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos, veicinot sadarbīgus uzņēmumus un novatoriskus finansēšanas modeļus un atbalstot jaunu finanšu instrumentu un produktu izstrādi. Konkrētāk, turpmāks atbalsts apvienotā finansējuma un sadarbīgu uzņēmumu inovatīvai strukturēšanai varētu palīdzēt veicināt jaunas investīcijas ilgtspējīgās un augstas intensitātes pētniecības un izstrādes darbībās. Būtiska nozīme ir arī pārredzamības un pārskatatbildības nodrošināšanai finanšu nozarē, jo tās varētu palīdzēt veidot ieguldītāju, patērētāju un citu ieinteresēto personu uzticēšanos un paļāvību.

(31) Lai gan Luksemburga ir apņēmusies uzlabot uzņēmējdarbības pakalpojumu nozares normatīvo vidi, joprojām pastāv būtiski regulatīvie šķēršļi. Saskaņā ar ESAO ([31]) un Eiropas Komisijas ([32]) sniegto informāciju regulatīvie ierobežojumi joprojām ir īpaši augsti juristiem, notāriem, arhitektiem, būvinženieriem un grāmatvežiem. Notāriem ierobežojumi ir vieni no stingrākajiem ES. Regulējums, ar ko nosaka to uzņēmējdarbības juridisko formu, un regulējums attiecībā uz ienākšanu profesijā tika izcelti kā ļoti stingri. Īpaši ierobežojoši ir arī noteikumi advokātu ienākšanai profesijā ([33]). Konkurences šķēršļi var būt saistīti ar ierobežotu piekļuvi dažām profesijām, dažādiem administratīviem pienākumiem, saistošu tarifu esamību un jebkāda veida reklāmas un tirgvedības aizliegumiem ([34]). Prasību atvieglošana vai elastīguma palielināšana veicinātu konkurenci reglamentēto profesiju jomā, kas nāktu par labu uzņēmumiem, kuri iegādājas šos pakalpojumus. Mazumtirdzniecības nozarē regulatīvie ierobežojumi joprojām ir nedaudz augstāki nekā līdzīgās valstīs, lai gan kopš 2018. gada tie ir ievērojami samazinājušies ([35]) ([36]). Šādu

([25]) *Eurostat* (isoc_e_dii, 2024) un "Luksemburgas jaunuzņēmumu ekosistēmas novērtēšana un salīdzinošā vērtēšana", *Ministère de l'Economie*, 2023.
([26]) *Conseil national de la productivité*, 2023.
([27]) ESAO ekonomikas apsekojumi: Luksemburga 2025.
([28]) *OPC LUX*: Klimata politikas observatorija, Luksemburga, 2023. gada ziņojums.
([29]) *Z/Yen Group*, "Smart Centres Index 10", 2024.
([30]) *Eurostat* (bop_iip6_q) (namq_10_gdp).
([31]) ESAO, Produktu tirgus regulējuma rādītāji, 2024.
([32]) Eiropas Komisija, Paziņojums par profesionālo pakalpojumu regulējuma reformu ieteikumu atjaunināšanu, COM(2021) 385, 9.7.2021.
([33]) ESAO, Produktu tirgus regulējuma rādītāji, 2024.
([34]) OECD, ESAO ekonomikas apsekojumi:Luksemburga | ESAO, 106. lpp., 2025. gada aprīlis.
([35]) ESAO, Produktu tirgus regulējuma rādītāji, 2024.
([36]) Eiropas Komisija, Mazumtirdzniecības ierobežotības indikatora 2022. gada atjauninājums.

ierobežojumu piemēri ir prasība saņemt īpašas atļaujas apģērbu, pārtikas un dzērienu tirdzniecības vietu atvēršanai un atļauja veikt pārdošanas veicināšanas pasākumus tikai konkrētos gada periodos ([37]).

(32) Luksemburgas pašreizējā energoresursu struktūrā joprojām dominē fosilie kurināmie, un to īpatsvars 2023. gadā veidoja 61,1 % no iekšzemes bruto patēriņa. Lai gan valsts ir centusies palielināt atjaunīgo energoresursu īpatsvaru, 2023. gadā tie veidoja tikai 11,9 % no energoresursu struktūras ([38]), kas liecina, ka ir vajadzīga turpmāka rīcība, lai dažādotu energoresursu struktūru un samazinātu atkarību no fosilajiem kurināmajiem. Turklāt Luksemburga lielā mērā ir atkarīga no savām kaimiņvalstīm, lai apmierinātu tās enerģijas vajadzības. Lai gan elektrotīklu jauda ir pietiekama tās pašreizējām vajadzībām, pārvades sistēmas operators uzskata, ka laikposmā no šā brīža līdz 2040. gadam ir gan jāpalielina, gan jāmodernizē augstsprieguma tīkls un jāuzlabo starpsavienojumi, it īpaši ar Vāciju. Arī pašvaldībām būs liela loma detalizētu vietējo plānu izstrādē atjaunīgās enerģijas, t. sk. vēja enerģijas un saules fotoelementu enerģijas, un centralizētās siltumapgādes un dzesēšanas sistēmu izvēršanai. Ēku dekarbonizācijai ir izšķiroša nozīme, jo 2023. gadā tās radīja 20 % no kopējām emisijām Luksemburgas kopīgo centienu sektoros ([39]). Nesenais nelielais enerģijas patēriņa pieaugums dzīvojamo ēku sektorā liecina, ka ir nepieciešams turpmāks progress ēku renovācijā un energoefektivitātē, lai sasniegtu 2030. gada mērķrādītāju – samazināt emisijas par 50 % salīdzinājumā ar 2005. gada līmeni. Energoefektivitātes uzlabošana gan dzīvojamās, gan nedzīvojamās ēkās ir būtiska, lai līdz 2030. gadam samazinātu enerģijas patēriņu par 34 %, kā izklāstīts valsts renovācijas stratēģijā.

(33) Zems pamatprasmju līmenis apdraud darba ražīgumu un konkurētspēju Luksemburgā. To skolēnu īpatsvars valstī, kuriem ir sliktas sekmes, ir lielāks nekā vidēji ES, un starp labvēlīgā un nelabvēlīgā situācijā esošiem skolēniem pastāv ievērojama novērtējuma līmeņa atšķirība, kas ir vislielākā ES ([40]). Šis snieguma deficīts attīstās jau agrīnā posmā, it īpaši skolēniem no nelabvēlīgas vides un tiem, kuri mājās nerunā vācu vai luksemburgiešu valodā, kas liecina, ka ir nepieciešams mērķtiecīgs atbalsts. Vienotas skolu kvalitātes sistēmas trūkums valsts līmenī ([41]) neļauj veikt efektīvu uzraudzību un var pastiprināt segmentāciju un nevienlīdzību. Pašreizējā politikā nav novērstas atšķirības starp skolu sistēmām, kas liecina, ka ir vajadzīga visaptverošāka pieeja ([42]). Valsts skolu kvalitātes sistēmas un ārējas skolu novērtēšanas sistēmas pieņemšana, kā arī mācību pielāgošana nelabvēlīgā situācijā esošu skolēnu un dažādu valodu izcelsmes skolēnu vajadzībām varētu palīdzēt samazināt snieguma atšķirības un uzlabot vispārējo prasmju līmeni. Galu galā tas atbalstītu arī valsts ilgtermiņa ekonomisko izaugsmi un sociālo kohēziju. Šo problēmu risināšana arī palīdzētu atbalstīt augšupēju sociālo konverģenci atbilstoši Komisijas dienestu sociālās konverģences sistēmas otrā posma valstu analīzei ([43]).

(34) Neraugoties uz Luksemburgas spēcīgo ekonomisko sniegumu, tā pastāvīgi saskaras ar prasmju neatbilstību un ievērojamu kvalificētu darbinieku trūkumu galvenajās nozarēs ([44]) ([45]), kas saistītas ar zaļo un digitālo pārkārtošanos. Aptuveni 80 % MVU saskaras ar grūtībām pieņemt darbā darbiniekus ar konkrētās profesijās vajadzīgajām prasmēm ([46]), un tas var kavēt konkurētspēju. Tajā pašā laikā tiek ziņots par darbaspēka trūkumu vairākās profesijās, kurās nepieciešamas īpašas prasmes, kas saistītas ar digitālo un zaļo nozari. Luksemburgā joprojām pastāv vairākas problēmas saistībā ar prasmju attīstības veicināšanu. Gados vecāku darba ņēmēju dalība mācību programmās joprojām ir zema. Turklāt joprojām pastāv ievērojama atšķirība starp pašreizējo pieaugušo apmācības rādītāju un Luksemburgas 2030. gada nacionālo prasmju mērķrādītāju, kas ir 62,5 % (17,3 procentpunkti) ([47]); tas liecina par to, ka ir vajadzīgas mērķtiecīgas iniciatīvas, lai veicinātu pārkvalifikāciju un prasmju pilnveidi. Šajā sakarā 2024./2025. gadā tika sākta iniciatīva "Prasmju tilts" ("*Skills Bridge*").

([37]) OECD, ESAO ekonomikas apsekojumi:Luksemburga | ESAO, 107. lpp., 2025. gada aprīlis.
([38]) Bruto iekšzemes patēriņš 2023. gadā (*Eurostat*).
([39]) 2023. gada kopīgo centienu emisiju apjoms ir balstīts uz aptuveniem inventarizācijas pārskata datiem. Galīgie dati tiks apstiprināti 2027. gadā, kad būs pabeigta visaptveroša pārskatīšana.
([40]) https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2019/12/pisa-2018-results-volume-i_947e3529/5f07c754-en.pdf.
([41]) Sk. *Observatoire national de l'enfance, de la jeunesse et de la qualité scolaire (OEJQS)*, 2024, *Topical report*: "Evidenzorientierte Qualitätsentwicklung im Gesamtsystem Schule" (vācu val.).
([42]) *Épreuves Standardisées* (*ÉpStan*).
([43]) SWD(2025) 95 – Otrā posma valstu analīze par sociālo konverģenci saskaņā ar sociālās konverģences sistēmu (*SCF*), 2025.
([44]) *Eurostat* (lfsq_urgan).
([45]) *Eurostat* (jvs_q_nace2).
([46]) 2024. gada Izglītības un apmācības pārskats.
([47]) 2022. gada pieaugušo izglītības apsekojums.

(35) Luksemburgas veselības aprūpes sistēma saskaras ar problēmām, ko rada veselības aprūpes darbinieku trūkums, lielā atkarība no ārvalstu veselības aprūpes speciālistiem, nevienlīdzīgs darbinieku sadalījums un tas, ka ievērojama daļa ārstu, kā paredzams, līdz 2034. gadam būs pensionējušies. Sabiedrības novecošana saasinās šīs problēmas vēl vairāk. Ierobežoto resursu efektīvāka izmantošana un reformu paātrināšana ir priekšnoteikums veselības aprūpes sistēmas noturības stiprināšanai. Veselības aprūpes pakalpojumu sadrumstalotības novēršana, vairāk izmantojot profilaksē un kopienā balstītus tādas aprūpes modeļus, ko sniedz komandās, nevis individuālā praksē, ir galvenais efektivitātes pieauguma faktors nākotnē. Datu un informācijas labāka izmantošana pārvaldībā un plānošanā un digitalizācijas pastiprināšana ir būtiski nosacījumi, lai atbalstītu veselības aprūpes sistēmas pārveidi.

(36) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm 2025. gadā ieteica rīkoties, tai skaitā izmantojot atveseļošanas un noturības plānus, lai īstenotu 2025. gada ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku. Attiecībā uz Luksemburgu 2., 3., 4. un 5. ieteikums palīdzēs īstenot pirmo ieteikumu eurozonai par konkurētspēju, savukārt 1., 4. un 5. ieteikums palīdzēs īstenot otro eurozonai adresēto ieteikumu par noturību, bet 1. ieteikums palīdzēs īstenot 2025. gada trešajā ieteikumā izklāstīto eurozonai adresēto ieteikumu par makroekonomisko un finanšu stabilitāti,

AR ŠO IESAKA Luksemburgai 2025. un 2026. gadā rīkoties šādi.

1. Palielināt kopējos aizsardzības un drošības izdevumus un gatavību, vienlaikus nodrošinot parāda ilgtspēju saskaņā ar Eiropadomes 2025. gada 6. marta secinājumiem. Nodrošināt, ka neto izdevumos tiek ievērota virzība, ko Padome ieteica 2025. gada 21. janvārī. Risināt pensiju sistēmas ilgtspējas problēmu ilgtermiņā, it īpaši ierobežojot priekšlaicīgas pensionēšanās iespējas un palielinot gados vecāku darba ņēmēju iesaistes un nodarbinātības līmeni, uzlabojot viņu nodarbinātības iespējas un nodarbināmību. Palielināt mājokļu piedāvājumu, it īpaši pieņemot visaptverošu zemes izmantošanas politiku un īpašuma nodokļa reformu, izstrādājot liela mēroga rajonu projektus uz valsts zemes un stiprinot koordināciju ar pilsētplānošanu un pārrobežu sabiedrisko transportu. Mazināt risku, kas saistīts ar mājokļu tirgu, pakāpeniski atceļot fiskālos aizņēmumu stimulus un stiprinot makroprudenciālo regulējumu. Veikt turpmākus pasākumus, lai efektīvi vērstos pret agresīvu nodokļu plānošanu, it īpaši nodrošinot pietiekamu nodokļu uzlikšanu procentu un honorāru maksājumiem, kas tiek veikti uz nulles / zemu nodokļu valstīm un teritorijām, izņemot tās, kas iekļautas saskaņotajā ES sarakstā ar valstīm un teritorijām, kuras nodokļu nolūkos nesadarbojas.

2. Ņemot vērā piemērojamos termiņus reformu un investīciju savlaicīgai pabeigšanai saskaņā ar Regulu (ES) 2021/241, nodrošināt atveseļošanas un noturības plāna, t. sk. *REPowerEU* nodaļas, efektīvu īstenošanu. Paātrināt kohēzijas politikas programmu (ERAF, TPF, ESF+) īstenošanu, attiecīgā gadījumā izmantojot iespējas, ko sniedz vidusposma pārskatīšana. Optimāli izmantot ES instrumentus, arī iespējas, ko sniedz programma *InvestEU* un Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platforma, lai uzlabotu konkurētspēju.

3. Koncentrēt ekonomikas politiku, kas saistīta ar investīcijām, uz inovācijas veicināšanu un tādu darbību atbalstīšanu, kurām ir augsta pētniecības un izstrādes intensitāte. Palielināt konkurētspēju, t. sk. veicinot diversifikāciju, it īpaši finanšu nozarē, paātrinot digitalizāciju, piemēram, MVU ieviešot progresīvas digitālās tehnoloģijas, un veicinot uzņēmējdarbības mēroga palielināšanu un ražīguma pieaugumu. Samazināt šķēršļus, kas kavē konkurenci reglamentēto profesionālo uzņēmējdarbības pakalpojumu jomā.

4. Uzlabot ilgtspējīgu un efektīvu transportu, vēl vairāk veicinot transporta dekarbonizāciju un investējot sabiedriskā transporta infrastruktūrā un pārrobežu tīklos. Samazināt vispārējo atkarību no fosilā kurināmā, investējot energoefektivitātē gan dzīvojamo ēku, gan nedzīvojamo ēku sektorā. Modernizēt augstsprieguma tīklu un palielināt tā jaudu, uzlabot pārrobežu starpsavienojumus un atvieglot atļauju piešķiršanas procedūras atjaunīgās enerģijas izvēršanai. Atbalstīt pašvaldības atjaunīgās enerģijas izvēršanā.

5. Uzlabot sniegumu un nodrošināt vienlīdzīgas iespējas skolās, t. sk. pieņemot valsts skolu kvalitātes sistēmu un ārēju skolu novērtēšanas sistēmu, kā arī pielāgojot mācības nelabvēlīgā situācijā esošu skolēnu un dažādu valodu izcelsmes skolēnu vajadzībām. Risināt prasmju neatbilstības problēmu, it īpaši attiecībā uz zaļo un digitālo pārkārtošanos, stimulējot prasmju attīstību. Uzlabot veselības aprūpes sistēmas noturību, paātrinot reformas un nodrošinot veselības aprūpes darbinieku pienācīgu pieejamību.

Briselē, 2025. gada 8. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētāja

S. LOSE